

Besluit
van Gedeputeerde Staten van Limburg

Wijziging/actualisatie voorschriften omgevingsvergunning

Houbensteyn Heideveld B.V. te Grubbenvorst,
gemeente Horst aan de Maas

Zaaknummer: 2018-203062

Kenmerk: 2018/73842 d.d. 1 november 2018
Verzonden:

INHOUDSOPGAVE

1	Besluit	3
1.1	Onderwerp	3
1.2	Besluit	4
1.3	Procedure	4
1.4	Afschriften	4
1.5	Rechtsbescherming	5
1.6	Ondertekening	6
2	Procedure	7
2.1	Huidige vergunnings situatie	7
2.2	Bevoegd gezag	9
3	Toetsingskader en overwegingen	10
3.1	Verzoek	10
3.2	Beoordeling verzoek	11
4	Zienswijzen	14
5	Ambtshalve wijziging ontwerpbesluit	25
6	Bijlage 1 nieuw voorschrift	29
7	Bijlage 2 wijziging bestaand voorschrift	30
8	Bijlage 3 Verzoekers / belanghebbenden/ indieners zienswijze	32

1 Besluit

1.1 Onderwerp

Gedeputeerde Staten van Limburg hebben op 21 januari 2014 aan Heideveld Beheer BV een omgevingsvergunning (revisievergunning op grond van artikel 8.1 jo. 8.4 van de Wet milieubeheer welke van rechtswege een omgevingsvergunning is geworden) met kenmerk 10/26186 verleend voor de inrichting gelegen aan de Laagheide 9 te Grubbenvorst, gemeente Horst aan de Maas.

Door een uitspraak van de Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State van 13 mei 2015 is deze vergunning onherroepelijk geworden. Per 21 juni 2017 is de vergunning overgegaan op Houbensteyn Heideveld B.V. (hierna te noemen Houbensteyn).

Met ingekomen brieven van 22, 23, 24, 25, 28, 29 mei, 6 en 12 juni 2018 zijn verzoeken ingekomen van belanghebbenden om de aan Heideveld verleende omgevingsvergunning in te trekken subsidiair ambtshalve te wijzigen overeenkomstig artikel 2.33 lid 1 sub d van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo).

Deze verzoeken hebben betrekking op de binnen de inrichting van Houbensteyn nog te bouwen varkensstallen en de hiermee samenhangende realisatie van het gecombineerde luchtwassysteem BWL 2009.12. De vergunningaanvraag en de omgevingsvergunning zijn gebaseerd op de Regeling geurhinder en veehouderij (Rgv), waarbij voor dit type aan het luchtwassysteem een geurreductie van 85% wordt toegeschreven.

In de verzoeken wordt verwezen naar de op 3 april 2018 door de Staatssecretaris Van Veldhoven (Infrastructuur en Waterstaat) naar de Tweede Kamer gestuurde WUR rapport 'Evaluatie geurverwijdering door luchtwassystemen bij stallen, Deel 1 en 2', en de bijbehorende beleidsreactie. Uit het WUR-rapport komt naar voren dat combiluchtwassers veel minder presteren dan waarvan in de regelgeving wordt uitgegaan. De gemiddelde geurverwijdering van de combi luchtwassers was 40%. Dat is de helft van de verwachte gemiddelde reductie van 81%.

Op basis van de resultaten van het WUR-onderzoek vindt de Staatssecretaris het noodzakelijk de geurreductiepercentages en de hoogte van de geuremissiefactoren van combiwassers in de Rgv aan te passen. Dit betekent concreet dat de geurreductiepercentages voor alle combiwassers met hoge reductiepercentages (> 50%) fors naar beneden worden bijgesteld en als gevolg daarvan de geuremissiefactoren fors worden verhoogd overeenkomstig die van eenvoudige chemische en biologische luchtwassystemen.

Inmiddels is op 1 mei 2018 het concept tot wijziging van de Regeling geurhinder en veehouderij (Rgv) en de Regeling ammoniak en veehouderij (Rav) gepubliceerd en is aan een ieder de mogelijkheid geboden door middel van interne consultatie te reageren tot en met 30 mei 2018. Uit deze wijziging van de Rgv volgt dat het verwijderingsrendement van de BWL 2009.12 naar beneden wordt bijgesteld van 85% naar 45%.

Naar de mening van belanghebbenden volgt uit bovenstaande dat het bevoegd gezag jarenlang op basis van onvoldoende milieutechnisch onderzoek gecombineerde luchtwassers heeft vergund met onjuiste verwijderingsrendementen. Voor de inrichting van Heideveld volgt hieruit dat de vergunde geuremissie voor de nieuw te bouwen stallen circa tweemaal zo hoog uitvalt.

Als gevolg hiervan zijn de omwonenden ernstig gedupeerd stellen belanghebbenden. Naar de mening van belanghebbenden zal door het ongewijzigd in stand laten van de verleende omgevingsvergunning en de realisatie van de vergunde gecombineerde luchtwassers een onaanvaardbare milieusituatie zal ontstaan en zijn omwonenden ernstig gedupeerd, omdat daarbij geuroverschrijdingen optreden.

Nu zodanig vast staat dat de betrokken luchtwassers niet de gestelde reductiepercentages realiseren en het realiseren van die reductiepercentages expliciet en dwingend zijn voorgeschreven in voorschrift 3.1, kan naar de mening van belanghebbenden de vergunning niet ongewijzigd in stand blijven. In de gegeven omstandigheden bent u gebonden aan de plicht om gepast op te treden opdat niet een installatie wordt gerealiseerd waarvan bij voorbaat vaststaat dat niet aan de gestelde milieuplichten kan worden voldaan.

1.2 Besluit

Gedeputeerde Staten van Limburg wijzigen, gelet op artikel 2.31, tweede lid, onder b van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo), de omgevingsvergunning van 21 januari 2014 met kenmerk 10/26186 op verzoek van derden zodanig:

- a. door het in bijlage 1 bij dit besluit opgenomen nieuwe voorschrift 2.3A te verbinden aan deze omgevingsvergunning; en:
- b. door het in bijlage 2 bij dit besluit bestaande voorschrift 2.3 te wijzigen.

1.3 Procedure

Dit besluit is voorbereid met de uitgebreide voorbereidingsprocedure als beschreven in paragraaf 3.3 van de Wabo. Gelet op artikel 3.10, eerste lid, van de Wabo is deze procedure van toepassing omdat de aanvraag geheel betrekking heeft op:

- een activiteit als bedoeld in artikel 2.1, eerste lid, onder e (milieu);
- alsmede de te wijzigen voorschriften middels de vigerende vergunning eveneens middels de uitgebreide voorbereidingsprocedure tot stand zijn gekomen (artikel 3.15, derde lid Wabo). Verder is rekening gehouden met de gestelde procedurele vereisten in artikel 3.15, eerste en tweede lid van de Wabo.

1.4 Afschriften

Een afschrift van dit Besluit is verzonden aan:

- a. Houbensteyn Heideveld B.V.

Ysselsteynseweg 69
5813 BK Ysselsteyn
- b. Het College van burgemeester en wethouders van de gemeente Horst a/d Maas
Postbus 6005
5960 AA HORST
- c. Verzoekers wijziging besluit (zie bijlage 3);
- d. Degene die zienswijzen hebben ingediend (zie bijlage 3).

1.5 Rechtsbescherming

Beroep

Belanghebbenden die zienswijzen over het ontwerpbesluit hebben ingediend, belanghebbenden aan wie redelijkerwijs niet kan worden verweten geen zienswijzen te hebben ingediend, belanghebbenden die willen opkomen tegen de wijzigingen die bij het nemen van het besluit ten opzichte van het ontwerp zijn aangebracht en adviseurs die gebruik hebben gemaakt van de mogelijkheid advies uit te brengen over het ontwerpbesluit, kunnen tegen betaling van de verschuldigde griffierechten, beroep instellen bij de Rechtbank Limburg, sector Bestuursrecht. Het beroepschrift moet binnen een termijn van zes weken worden ingediend. Deze termijn vangt aan met ingang van de dag na die waarop dit besluit ter inzage is gelegd. Op deze beroepschriftprocedure is de Algemene wet bestuursrecht van toepassing.

Het beroepschrift moet worden ondertekend en moet ten minste bevatten:

- a. de naam en het adres van de indiener;
- b. de datum;
- c. een omschrijving van het besluit waartegen het beroep is gericht, en;
- d. de redenen van het beroep (motivering).

Het beroepschrift moet worden gericht aan:

Rechtbank Limburg
Sector Bestuursrecht
Postbus 950
6040 AZ Roermond.

Voor meer informatie verwijzen wij u naar de internetpagina van de Rechtbank Limburg, www.rechtspraak.nl.

Het indienen van een beroepschrift heeft geen schorsende werking. Als u een beroepschrift heeft ingediend, dan kunt u tevens een verzoek tot het treffen van een voorlopige voorziening indienen bij de Voorzieningenrechter van de Rechtbank Limburg, sector Bestuursrecht, Postbus 950, 6040 AZ Roermond.

U kunt uw beroep en een eventueel verzoek om voorlopige voorziening ook digitaal instellen bij genoemde rechtbank via <http://loket.rechtspraak.nl/bestuursrecht>. Daarvoor moet u wel beschikken over een elektronische handtekening (DigiD). Kijk op de genoemde site voor de precieze voorwaarden.

Inwerkingtreding

Dit besluit treedt in werking met ingang van de dag, volgend op de beroepstermijn van 6 weken. Indien binnen de beroepstermijn tegen het besluit bij de Voorzieningenrechter een verzoek tot het treffen van een voorlopige voorziening als bedoeld in artikel 8:81 van de Algemene wet bestuursrecht is gedaan, treedt het besluit niet in werking voordat op dat verzoek is beslist.

1.6 Ondertekening

Gedeputeerde Staten van Limburg,
namens dezen,

C.J. Hermans,
Afdelingshoofd Vergunningen
RUD Zuid-Limburg

2 Procedure

2.1 Huidige vergunnings situatie

Op 21 januari 2014 hebben wij aan Heideveld Beheer BV, inmiddels Houbensteyn Beheer BV een revisievergunning ingevolge de Wet milieubeheer verleend welke van rechtswege een omgevingsvergunning ingevolge de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht is geworden.

Projectbeschrijving Heideveld Beheer B.V. (paragraaf 4.2 considerans omgevingsvergunning)

De aanvraag van Heideveld betreft de uitbreiding van een bestaande varkenshouderij (inclusief brijvoerkeuken) binnen het concept NGB (zie paragraaf 4.1 van de considerans). Het huidige bedrijf heeft een vergunning voor het houden van 6.531 vleesvarkens (zie paragraaf 4.4 van de considerans). In de onderstaande tabel is de aangevraagde dierbezetting met bijbehorende milieubelasting weergegeven rekening, daarbij rekeninghoudende met de uitspraak van de Raad van State.

Tabel 1

Aangevraagd									
Stal nr.	Emissie punt	Diersoort	Aantal dieren	Omrekenfactoren			Ammoniak Kg/jaar	Geur OUE/s	Fijn stof Kg/jaar
				NH ₃ ⁸	OU _e ⁹	PM10 ¹⁰			
4	A1	Gespeende biggen ¹	1.836	0,09	1,2	15	165,24	2.203,2	27,54
5	A2	Gespeende biggen ¹	1.836	0,09	1,2	15	165,24	2.203,2	27,54
6	A3	Gespeende biggen ²	2.142	0,11	1,2	15	235,62	2.570,4	32,13
7	A4a	Gespeende biggen ²	2.142	0,11	1,2	15	235,62	2.570,4	32,13
8	A4b	Gespeende biggen ²	2.448	0,11	1,2	15	269,28	2.937,6	36,72
9	B1	Vleesvarkens ³	5.880	0,53	3,5	31	3.116,4	20.580	182,28
	B2	Vleesvarkens ³	3.528	0,53	3,5	31	1.869,84	12.348,0	109,37
	C1	Vleesvarkens ³	5.880	0,53	3,5	31	3.116,4	20.580,0	182,28
	C2	Vleesvarkens ³	5.040	0,53	3,5	31	2.671,2	17.640,0	156,24
10	D	Kraamzeugen ⁴	300	1,25	4,2	32	375,0	1.260,0	9,60
		Guste en dragende zeugen ⁵	1.116	0,63	2,8	35	703,08	3.124,8	39,06

Aangevraagd									
Stal nr.	Emissie punt	Diersoort	Aantal dieren	Omrekenfactoren			Ammoniak Kg/jaar	Geur OU _E /s	Fijn stof Kg/jaar
				NH ₃ ⁸	OU _e ⁹	PM10 ¹⁰			
		Dekberen ⁶	41	0,83	2,8	36	34,03	114,8	1,48
		Opfokzeugen ⁷	432	0,53	3,5	31	228,96	1.512,0	13,39
		Guste en dragende zeugen ⁵	82	0,63	2,8	35	51,66	229,6	2,87
	E	Kraamzeugen ⁴	300	1,25	4,2	32	375	1.260,0	9,60
		Guste en dragende zeugen ⁵	1.156	0,63	2,8	35	728,28	3.236,8	40,46
		Dekberen ⁶	423	0,83	2,8	36	3,32	11,2	0,14
		Opfokzeugen ⁷	288	0,53	3,5	31	152,64	1.008,0	8,93
		Guste en dragende zeugen ⁵	82	0,63	2,8	35	51,66	229,6	2,87
		Gespeende biggen ²	432	0,11	1,2	15	47,52	518,4	6,48
		Totaal	35.384				14.596,00	96.138,0	921,11

- ^{1.} gespeende biggen (D 1.1.15.4.1), gecombineerd luchtwassysteem 85% emissiereductie met watergordijn en biologische wasser(BWL2009.12), hokoppervlak ≤ 0,35 m²
- ^{2.} gespeende biggen (D 1.1.15.4.2), gecombineerd luchtwassysteem 85% emissiereductie met watergordijn en biologische wasser(BWL2009.12), hokoppervlak > 0,35 m²
- ^{3.} vleesvarkens (D 3.2.15.4.2), gecombineerd luchtwassysteem 85% emissiereductie met watergordijn en biologische wasser(BWL2009.12), hokoppervlak > 0,8 m²
- ^{4.} kraamzeugen (D 1.2.17.4), gecombineerd luchtwassysteem 85% emissiereductie met watergordijn en biologische wasser(BWL2009.12)
- ^{5.} guste en dragende zeugen (D 1.3.12.4), gecombineerd luchtwassysteem 85% emissiereductie met watergordijn en biologische wasser(BWL2009.12)
- ^{6.} dekberen (D 2.4.4), gecombineerd luchtwassysteem 85% emissiereductie met watergordijn en biologische wasser(BWL2009.12)
- ^{7.} opfokzeugen (D 3.2.15.4.2), gecombineerd luchtwassysteem 85% emissiereductie met watergordijn en biologische wasser(BWL2009.12), hokoppervlak > 0,8 m²

8. emissie in kg NH₃ per dierplaats per jaar volgens bijlage 1 van de laatste wijziging van de Regeling ammoniak en veehouderij van 1 oktober 2012 (Stcrt. 24 oktober 2012 nr. 21301)
9. aantal Odour Units per seconde per dier volgens bijlage 1 van de laatste wijziging van de Regeling geurhinder en veehouderij van 3 oktober 2011 (Stcrt. 18 oktober 2011 nr. 18729)
10. emissie in gram per dier per jaar volgens de op 15 maart 2013 op de website van het Ministerie van Infrastructuur en Milieu (IenM) gepubliceerde emissiefactoren

Uitspraak Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State (ABRS)

Deze (rechtsgevolgen van deze) omgevingsvergunning is (zijn) onherroepelijk geworden bij uitspraak van de Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State van 13 mei 2015, 201402062/1/A4 en deze uitspraak treedt deels in plaats van het vernietigde vergunningsbesluit.

Middels deze uitspraak is de door Heideveld aangevraagde vergunning geweigerd voor het houden van 1.120 vleesvarkens (zie paragraaf 4.2 van considerans). Van de oorspronkelijk aangevraagde 20.328 vleesvarkens blijven er dan 19.208 stuks vleesvarkens over. Het bij de uitspraak gevoegde dimensioneringsplan is toegevoegd als bijlage 5 van de vergunningsaanvraag en de vergunningsvoorschriften 2.1 en 2.3 luiden als volgt:

Maximaal aantal dier(soorten)

2.1

Binnen de inrichting mogen ten hoogste de in paragraaf 4.2 van de considerans opgenomen aantallen dieren per diersoort aanwezig zijn, dit met uitzondering van stal 9, waarvoor de volgende toegestane aantallen gelden:

Stal nr.	Emissiepunt	Diersoort	Aantal dieren
9	B1	Vleesvarkens	5.488
9	B2	Vleesvarkens	3.528
9	C1	Vleesvarkens	5.488
9	C2	Vleesvarkens	4.704

Huisvestingssysteem

2.3 Algemeen

- a. De stalnummers 4 t/m 10 (emissiepunten A1 t/m A3, A4a, A4b, B1, B2, C1, C2, D en E) moeten zijn uitgevoerd met een gecombineerd luchtwassysteem (BWL 2009.12 van oktober 2009) met voor ammoniak en **geur** een verwijderingsrendement van **85%**.
- b. De stallen moeten worden uitgevoerd overeenkomstig de bij de aanvullende gegevens van 18 juni 2013 behorende tekening(en), dimensioneringsplan en bijlage(n), tenzij anders in de voorschriften staat aangegeven. In afwijking van het gestelde onder b geldt voor stal 9 het dimensioneringsplan, opgenomen als bijlage 5 bij dit besluit.

2.2 Bevoegd gezag

De inrichting is genoemd in categorie 8.1, onder a en 28.4, a onder 6 en c onder 1 van onderdeel C van bijlage 1 van het Besluit omgevingsrecht (Bor). Verder bevat de inrichting één of meerdere IPPC-installaties (categorie 6.6, sub b en c van Bijlage I bij de Richtlijn Industriële Emissies). Daarom zijn wij het bevoegd gezag voor de integrale omgevingsvergunning.

3 Toetsingskader en overwegingen

Overeenkomstig artikel 2.31 Wabo kan het bevoegd gezag voorschriften die aan een omgevingsvergunning zijn verbonden wijzigen. De omstandigheden waaronder dit moet of kan gebeuren zijn eveneens vermeld in dit artikel. In dit geval is er sprake van een omstandigheid als bedoeld in artikel 2.31, tweede lid, onderdeel b: een activiteit als bedoeld in artikel 2.1, eerste lid, onder e, voor zover dit in het belang van de bescherming van het milieu is. Hier zullen we hiernavolgend verder op in gaan.

Overeenkomstig artikel 2.33 Wabo kan het bevoegd gezag een omgevingsvergunning (gedeeltelijk) intrekken. De omstandigheden waaronder dit moet of kan gebeuren zijn eveneens vermeld in dit artikel. In dit geval is er geen sprake van een omstandigheid als bedoeld in artikel 2.33. De inrichting waartoe vergunning is verleend en met name de veranderingen (nieuwe stallen met combi-luchtwassers) zijn namelijk nog niet opgericht en in werking gesteld, laat staan afgebouwd, zodat nooit kan worden gesteld dat de inrichting of het mijnbouwwerk ontoelaatbaar nadelige gevolgen voor het milieu veroorzaakt. Wij zijn daarnaast bovendien van mening – en op dat punt wordt het verzoek van belanghebbenden dan ook gehonoreerd – dat toepassing van artikel 2.31 voor het voorkomen van toekomstige nadelige gevolgen voor het milieu een deugdelijke oplossing biedt.

In onderhavig geval is verzocht tot intrekking dan wel wijziging van de voorschriften van de volgende aspecten van de vergunning:

- in te trekken dan wel zodanig te actualiseren van de vigerende omgevingsvergunning dat de vergunde bedrijfsvoering tenminste voldoet aan de wettelijke eisen van de Wet geurhinder en veehouderij, gebaseerd op de meest actuele milieu-inzichten.

3.1 Verzoek

Op 22, 23, 24, 25, 28, 29 mei, 6 en 12 juni 2018 hebben wij diverse gelijkluidende verzoeken ontvangen van natuurlijke personen, woonachtig in de directe omgeving van de inrichting van Houbensteyn Beheer B.V. en rechtspersonen waaronder Vereniging Behoud de Parel te Grubbenvorst, MOB te Nijmegen en Vereniging Leefmilieu te Nijmegen om de door ons aan Houbensteyn verleende omgevingsvergunning in te trekken dan wel zodanig te actualiseren dat de vergunde bedrijfsvoering tenminste voldoet aan de wettelijke eisen van de Wet geurhinder en veehouderij, gebaseerd op de meest actuele milieu-inzichten (zie §1.1 van ons besluit)

Wij constateren dat de heer Wösten namens diverse rechtspersonen verzoekt om de voornoemde vergunning in te trekken dan wel te actualiseren. Bij het verzoek is een machtiging gevoegd waaruit blijkt dat de heer Wösten namens deze rechtspersonen gemachtigd is het verzoek tot intrekking dan wel actualisatie van de voornoemde vergunning in te dienen. Aangezien het verzoek in ieder geval door meerdere personen is ingediend die in de directe omgeving van de inrichting aan de Laagheide 9 te Grubbenvorst woonachtig zijn en het op voorhand niet is uitgesloten dat de gevolgen van de inrichting van Heideveld zich bij deze personen niet in betekenende mate voor zullen doen, hebben wij het verzoek beschouwd als een aanvraag in de zin van artikel 1:3, lid 3 van de Algemene wet bestuursrecht (Awb).

3.2 Beoordeling verzoek

Voor de vergunde situatie verwijzen wij hier naar §2.1 van de considerans.

Onderzoek luchtwassers

Luchtwassers worden met name in de provincies Noord-Brabant, Gelderland en Limburg veelvuldig toegepast, voornamelijk bij varkenshouderijen (ruim 2.400). Van alle luchtwassers is bijna de helft van het type combi luchtwasser. In het tussenadvies van de bestuurlijke werkgroep evaluatie geurhinder uit 2015 werden twijfels geuit over de prestaties van luchtwassers. Dit heeft ertoe geleid dat het toenmalige ministerie van Infrastructuur en Milieu aan Wageningen University & Research (WUR) opdracht heeft gegeven nader onderzoek te doen naar de rendementen voor geurverwijdering van de luchtwassers, met name combi luchtwassers.

Nadat een oriënterend onderzoek een onduidelijk beeld opleverde, is een groter onderzoek uitgevoerd. In dat tweede onderzoek zijn bedrijven met luchtwassers onaangekondigd bezocht. De werking van de wassers is daarbij bemeten. Dit geeft een beeld van de rendementen in de praktijk. Metingen aan wassers voor de toelating op de markt worden altijd gedaan aan wassers die eerst goed zijn ingesteld. Dit verschil is belangrijk voor de interpretatie van de resultaten. De focus van het onderzoek lag op geur. Daarnaast zijn, ter ondersteuning van de interpretatie van de geurverwijdering, indicatieve metingen van de ammoniakverwijdering uitgevoerd.

Resultaten

De prestaties van de enkelvoudige luchtwassers kwamen overeen met de in de regelgeving opgenomen waarden. Voor combi luchtwassers was de prestatie echter aanzienlijk lager dan waar in de regelgeving van wordt uitgegaan. De gemiddelde geurverwijdering van de combi luchtwassers was 40%. Dat is de helft van de verwachte gemiddelde reductie van 81%. Voor ammoniakverwijdering was de gemiddeld gemeten reductie 59%, ten opzichte van een verwachte reductie van 85%. Hierbij moet wel worden opgemerkt dat slechts indicatieve metingen zijn uitgevoerd.

Oorzaken gevonden resultaten

De in de geurregelgeving opgenomen reductiepercentages voor combi luchtwassers zijn gebaseerd op in Duitsland geteste combi luchtwassers en op Duitse laboratoriummetingen. Die metingen zijn, net als de metingen in Nederland, uitgevoerd volgens de Europese norm voor geurmeting. In de uitvoering van de metingen volgens deze norm door Nederlandse en Duitse laboratoria zijn er echter grote verschillen gebleken. De metingen door Nederlandse laboratoria gaven veel hogere geuremissies te zien dan de metingen door Duitse laboratoria. De resultaten van de verschillende geurmetingen zijn daardoor onderling niet goed te vergelijken. Dat het meten van geur grote onzekerheden kent, was al langer bekend. Nederland werkt daarom in internationaal verband mee aan de verbetering van de Europese norm voor het meten van geur. Deze verschillen zijn mede aanleiding geweest voor het starten van het hiervoor genoemde oriënterend en vervolgonderzoek. Als andere mogelijke oorzaken voor de lagere prestaties worden in het WUR-rapport het ontwerp van de luchtwasser, niet uitgevoerd onderhoud en onvoldoende procesbewaking en processturing genoemd.

Helaas heeft het WUR-onderzoek aangetoond dat bepaalde luchtwassers in de praktijk veel minder presteren dan waarvan uit werd gegaan. Dit kan gevolgen hebben voor zowel burgers in de buurt van veehouderijen met een combi luchtwasser, als voor veehouders die hebben geïnvesteerd in een combiwasser op basis van een rechtsgeldige vergunning.

Op basis van de resultaten van het onderzoek acht de Staatssecretaris van I en M het noodzakelijk de geurreductiepercentages van combiwassers in de Rgv aan te passen. De geurreductie van de combi luchtwassers is namelijk veel lager dan het wettelijke reductieniveau en vergelijkbaar met de prestaties van enkelvoudige luchtwassers. Voortschrijdend inzicht in de praktijk ondersteunt het beeld dat combi luchtwassers voor wat betreft het werkingsprincipe, dit wil zeggen ontwerptechnisch en procesmatig gezien, sterk lijken op enkelvoudige luchtwassers. Op basis hiervan wil de Staatssecretaris de geurreductiepercentages van combi luchtwassers zoveel mogelijk gelijkstellen aan die van enkelvoudige luchtwassers. Inmiddels is de concept wijziging Rgv en Rav ter consultatie aan het publiek gepubliceerd, waarbij tot 30 mei 2018 reacties naar voren konden worden gebracht.

Gevolgen van de aanpassing voor veehouderijen

In de op 3 april 2018 door de Staatssecretaris Van Veldhoven (Infrastructuur en Waterstaat) aan de Tweede Kamer toegestuurde beleidsreactie is opgenomen dat er voor bestaande bedrijven met een combi luchtwasser die niet worden gewijzigd, of die een vervangingsinvestering willen doen waarbij de geurbelasting en het aantal dieren van een of meerdere diercategorieën niet toeneemt, er niets verandert. De ondernemer heeft de investering immers gedaan op basis van een rechtsgeldige vergunning die door het bevoegd gezag is afgegeven en mag dus handelen in overeenstemming met die vergunning. Dit geldt ook voor een melding in het kader van het Activiteitenbesluit. Bij nieuwe bedrijven en uitbreiding van bestaande bedrijven, zowel voor activiteiten waarvoor een vergunning nodig is als waarvoor alleen een melding volstaat, heeft de beschreven aanpassing tot gevolg dat met de lagere geurreductiepercentages moet worden gerekend.

De voorgestelde aanpassing van de geurreductiepercentages voor combi luchtwassers zal voor veehouderijen waar deze wassers zijn toegepast geen gevolgen hebben voor het huidige vergunde of toegestane aantal dieren, maar zal wel de mogelijkheden voor uitbreiding inperken. Deze bedrijven zullen echter niet geheel “op slot” komen te zitten. Veehouders kunnen, ook met de nieuwe reductiepercentages, op hun bestaande locaties uitbreiden en zich op nieuwe locaties vestigen zolang zij daarmee de geurnorm (voor belasting van omliggende woningen) van de Wgv of het Activiteitenbesluit niet overschrijden. De aanpassing van de reductiepercentages zal er wel toe leiden dat in meer gevallen de geurbelasting van de omliggende woningen boven de geurnorm komt te liggen. Volgens de Wgv en het Activiteitenbesluit geldt dan de zogenoemde 50% regel. Namelijk als in zo'n situatie op één of meerdere stallen binnen het bedrijf een techniek wordt toegepast die de geuremissie reduceert, kan de helft van deze geurwinst worden gebruikt voor uitbreiding. Dat geldt ook na de aanpassing van de reductiepercentages. De mogelijkheden voor uitbreiding zullen beperkter zijn omdat het geurreducerend effect van de combi luchtwasser lager is en er op dit moment geen effectievere geurreducerende maatregelen beschikbaar zijn.

Gevolgen voor burgers en omwonenden

Weliswaar dwingt aanpassing van de reductiepercentages niet tot een wijziging bij bestaande veehouderijen, maar met de verhoging van de emissiefactoren staat wel vast dat bestaande bedrijven een hogere geurbelasting veroorzaken dan waarvan het bevoegde gezag is uitgegaan bij oprichting of wijziging van de veehouderij. Dat kan er soms voor omwonenden toe leiden dat sprake is van een (verdere) overschrijding van de geurnormen. Daarom wil de Staatssecretaris op korte termijn met IPO en VNG en overige betrokkenen het gesprek aangaan om te bezien op welke wijze de hoge geurbelasting in gezamenlijkheid en op zorgvuldige wijze aangepakt kan worden. Hierbij kan gedacht worden aan het optimaliseren van bestaande technieken, en het ontwikkelen en stimuleren van alternatieve technieken.

Met hen wil de Staatssecretaris ook bespreken hoe de controle op en de handhaving van de goede werking van combi luchtwassers kan worden verbeterd. Tevens zal een commissie ingesteld worden die nog in de zomer heeft onderzocht welke maatregelen op korte termijn mogelijk zijn ten behoeve van omwonenden in gebieden waar de geurnorm wordt overschreden. Verder zal de aanpak van de geurproblematiek in de veehouderij samen met de Staatssecretaris van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit zo mogelijk afgestemd worden in het kader van de integrale verduurzaming van de veehouderij.

Afweging

Voor bestaande bedrijven, zoals die van Houbensteyn, ondanks dat deze nog niet volledig zijn opgericht en in werking gebracht, met een combi luchtwasser die niet worden gewijzigd, of die een vervangingsinvestering willen doen waarbij de geurbelasting en het aantal dieren van een of meerdere diercategorieën niet toeneemt, verandert er niets, aldus de Staatssecretaris. De ondernemer heeft de investering immers gedaan op basis van een vergunning die door het bevoegd gezag is afgegeven en mag dus handelen in overeenstemming met die vergunning. Dit geldt ook voor een melding in het kader van het Activiteitenbesluit. Bij nieuwe bedrijven en uitbreiding van bestaande bedrijven, zowel voor activiteiten waarvoor een vergunning nodig is als waarvoor alleen een melding volstaat, heeft de beschreven aanpassing tot gevolg dat met de lagere geurreductiepercentages moet worden gerekend. In casu is deze situatie niet aan de orde, aangezien er op dit moment geen vergunning nodig is en ook geen vergunning door Heideveld wordt aangevraagd.

Aangezien er voor bestaande bedrijven met een vergunde combi luchtwasser waar niks wordt gewijzigd, zoals bij Houbensteyn, niks verandert en dus deze bedrijven conform hun onherroepelijke vergunning in werking mogen zijn, is actualisatie op dit punt, laat staan intrekking, al dan niet op verzoek van een belanghebbende derde niet aan de orde. Intrekken is geen optie: gelet op de zeer lange procedure (MER, zienswijzen, beroepen, rechtszaken) met als resultaat een rechtsgeldige omgevingsvergunning. Verder hebben de eigenaren van Houbensteyn sinds eind 2017 de handtekeningen gezet voor een miljoenen investering voor de bouw van de vergunde stallen en combi luchtwassers. Daarnaast is Houbensteyn recentelijk begonnen met de daadwerkelijke grondwerkzaamheden ten behoeve van de bouw van de stallen. Het is verder niet te wijten aan Houbensteyn dat de Staatssecretaris er toe besluit om de door Houbensteyn aangevraagde en vergunde geruiverwijderingsrendementen omlaag te schroeven. De gevolgen hiervan door eventueel een vergunning in te gaan trekken, kunnen onmogelijk voor rekening van Houbensteyn komen.

Voorgaande neemt niet weg dat wij het standpunt van verzoekers, dat op grond van de uit het WUR-onderzoek vastgestelde lagere geurverwijderingsrendementen van het vergunde gecombineerde luchtwassysteem BWL 2009.12 een zodanige hoge geurbelasting in de omgeving ontstaat waardoor de geurnormen uit de Wgv bij een aantal geurgevoelige objecten worden overschreden, onderschrijven. Om er zeker van te zijn dat de geurnormen uit de Wgv toch zoveel als mogelijk worden gerespecteerd zijn wij voornemens de vigerende omgevingsvergunning conform het subsidiaire voorstel van verzoekers te wijzigen. Zoals verzoekers reeds zelf terecht constateren, hebben wij middels dit besluit aan de vigerende omgevingsvergunning een nieuw voorschrift 2.3 A verbonden. In dit voorschrift hebben wij voor het vergunde gecombineerde luchtwassysteem BWL 2009.12 een meetverplichting opgenomen om er zeker van te zijn dat het verwijderingsrendement van 85% voor geur zoveel als mogelijk wordt gerespecteerd. Te meer nu vergunninghoudster haar aangevraagde en vergunde huisvestingssysteem nog moet gaan bouwen en in werking nemen, bestaat er voor haar de mogelijkheid van haar leverancier te eisen dat aan dit verwijderingsrendement van 85% wordt voldaan.

Het opleggen en handhaven van dit geurverwijderingsrendement kunnen wij echter niet opnemen in dit besluit, aangezien het rendement voor de vergunde luchtwastechnieken bij Houbensteyn wettelijk is aangepast naar 45%. Dit zou ook onredelijk zijn naar andere veehouderijen welke dezelfde luchtwastechnieken vergund hebben en waar slechts een geurverwijderingsrendement van 45 % geldt op basis van de door de Staatssecretaris gewijzigde regelgeving op dit punt. Daar waar verzoekers stellen dat de vigerende vergunning in ieder geval zodanig moet worden gewijzigd dat de vergunde bedrijfsvoering tenminste voldoet aan de wettelijke eisen van de Wet geurhinder en veehouderijen, stellen wij primair dat het streven onzerzijds hier zeker op gericht is, maar het afdwingen hiervan juridisch niet stand kan houden. Dit is te wijten aan de gewijzigde regelgeving.

4 Zienswijzen

Op 14 juni 2018 hebben wij het ontwerp van dit besluit vastgesteld. Het ontwerpbesluit en de bijbehorende stukken hebben van 21 juni 2018 t/m 1 augustus 2018 ter inzage gelegen. Vergunningsbesluiten worden gedurende de inzagetermijn ook gepubliceerd op www.limburg.nl/actueel/bekendmakingen. Op overheid.nl is openbaar kennis gegeven van het ontwerpbesluit.

Iedereen kon tijdens de inzagetermijn schriftelijk of mondeling zienswijzen inbrengen. Van deze mogelijkheid is gebruik gemaakt door vergunninghoudster en diverse reclamanten, zoals hieronder verder genoemd.

Op 30 juli 2018 hebben wij namens Vereniging Behoud de Parel, MOB, reclamant 2, reclamant 3, reclamant 4 en reclamant 5 zienswijzen ontvangen van mr. V. Wösten van Wösten Juridisch advies te Den Haag. Een machtiging waaruit blijkt dat Wösten gemachtigd is om namens deze rechtspersonen en natuurlijke personen zienswijzen in te dienen, ontbreekt. Aangezien wij Wösten in het verleden (in andere procedures) meerdermaals op dit gebrek hebben gewezen en ook verzocht hebben machtigingen te overleggen, behoort Wösten te weten dat hij een machtiging moet overleggen. Kennelijk doet reclamant dit dus doelbewust niet. Een nieuw verzoek tot een machtiging hebben wij daarom achterwege gelaten. In een potentieel beroep is een gebrek aan een machtiging in de zienswijzefase ons inziens een fataal gebrek.

Concrete zienswijzen

Het wijzigen van de voorschriften zoals wij in ontwerp hebben gedaan, volstaat niet volgens reclamanten. De Regeling geurhinder en veehouderij geldt immers juridisch als leidend voor de geuremissies. Het is daarom onzeker of deze voorschriften stand houden indien voorgelegd aan de bestuursrechter. Wij moeten rekening houden met de omstandigheid dat we onbevoegd zijn om deze voorschriften te stellen, aangezien daarmee wordt afgeweken van de Wet geurhinder en de Regeling geurhinder en veehouderij.

Reactie

Op 3 april 2018 heeft Staatssecretaris Van Veldhoven (Infrastructuur en Waterstaat) het rapport 'Evaluatie geurverwijdering door luchtwassystemen bij stallen, Deel 1 en 2', vergezeld van een beleidsreactie naar de Tweede Kamer gestuurd.

<https://www.rijksoverheid.nl/documenten/kamerstukken/2018/04/03/onderzoek-naar-het-rendement-van-luchtwassers-voor-de-veehouderij>.

Hiermee informeert de Staatssecretaris over de wijzingen die zij wil doorvoeren in het geurbeleid voor de veehouderij.

Uit het WUR-rapport komt naar voren dat combiluchtwassers veel minder presteren dan waarvan in de regelgeving wordt uitgegaan. De gemiddelde geurverwijdering van de combi luchtwassers was 40%. Dat is de helft van de verwachte gemiddelde reductie van 81%.

Inmiddels is op 19 juli 2018 de gewijzigde Rgv en de Rav gepubliceerd in de Staatscourant en inwerking getreden op 20 juli 2018. <https://zoek.officielebekendmakingen.nl/stcrt-2018-39679.html>

Uit de gewijzigde Rgv volgt dat het reductiepercentage voor de BWL 2009.12 naar beneden zijn bijgesteld van 85% naar 45%, waardoor de emissiefactor voor geur fors wordt verhoogd (zie H5 van de considerans).

In de brief van de Staatssecretaris van 3 april 2018 is aangegeven dat voor bestaande bedrijven met een combi luchtwasser die niet worden gewijzigd, waarbij de geurbelasting en het aantal dieren van een of meerdere diercategorieën niet toeneemt, **er niets verandert**. Dit betekent dus dat de gewijzigde Rgv ondanks het daarin opgenomen gewijzigde geurverwijderingsrendement voor de combi luchtwasser BWL 2009.12 geen gevolgen heeft voor bestaande bedrijven als die van Houbensteyn. Dat deze inrichting nog deels moet worden opgericht (gebouwd) en in werking moet worden gebracht, doet hier niet aan af. De gewijzigde Rgv maakt hier geen onderscheid in. Dit betekent dus dat wij in de huidige situatie waarin binnen de inrichting van Houbensteyn geen veranderingen worden aangevraagd, op grond van de gewijzigde Rgv niet kunnen verlangen dat de geurbelasting als gevolg van de vergunde activiteiten van Houbensteyn wordt berekend met het lagere geurverwijderingsrendement van 45% waardoor mogelijk bepaalde aanvullende maatregelen van Houbensteyn geëist kunnen worden om te voldoen aan de normen uit de Wgv.

*“Zoals aangegeven in het antwoord op vraag 2 **zal de voorgestelde aanpassing van de regelgeving voor bedrijven met combi-luchtwassers geen gevolgen hebben voor het huidige vergunde of toegestane aantal dieren, maar zullen wel de mogelijkheden tot uitbreiding worden beperkt**. Voor lopende vergunningaanvragen zullen bevoegde gezagen van geval tot geval moeten bezien wat de mogelijke gevolgen kunnen zijn. Dit is maatwerk.”¹*

Onze vermeende onbevoegdheid tot het opnemen van het voorschrift 2.3A kan er alleen maar toe leiden dat wij in het geheel geen nieuwe voorschrift(en) meer opnemen en alles ongewijzigd blijft. Dit is nu juist niet in het belang van reclamanten en in dit opzicht kunnen wij de zienswijze van reclamanten dan ook niet begrijpen nu juist in hun belang en zelfs op hun verzoek voorschrift 2.3A is toegevoegd aan de vigerende vergunning.

Wij realiseren ons terdege dat het geurverwijderingsrendement van de luchtwastechnieken van Houbensteyn **wettelijk** van 85% naar 45% is verlaagd door de wetgever, omdat WUR onderzoek heeft uitgewezen dat dit rendement gerechtvaardigd zou zijn. Dit neemt evenwel niet weg dat de vigerende vergunning van Houbensteyn reeds een onherroepelijk voorschrift bevat dat vergunninghoudster verplicht om de stalnummers 4 t/m 10 (emissiepunten A1 t/m A3, A4a, A4b, B1, B2, C1, C2, D en E) uit te voeren met een gecombineerd luchtwassysteem (BWL 2009.12) met voor ammoniak en geur een verwijderingsrendement van **85%**.

¹ Antwoord op kamervragen van de Staatssecretaris van I en W, 2017-2018, 2647

Om dit geurverwijderingsdoel van 85 % te kunnen vaststellen, hebben wij in het ontwerp van dit besluit een meetverplichting opgenomen waarbij door monitoring moet worden bepaald of aan dit doelvoorschrift wordt voldaan. Dit is in principe volledig in lijn met artikel 5.5, vierde lid van het Bor.

Verder willen wij benadrukken dat het rendement van 85% (dat tot nu toe in de Rgv voor een combi luchtwasser heeft gestaan) niet uit de lucht is komen gevallen. Deze rendementen zijn met onderzoeken in de praktijk aangetoond. Indien een wasser conform de daarbij horende systeemomschrijving wordt gebouwd en in werking is en periodiek wordt onderhouden, kan aan een geurverwijderingsrendement van 85% worden voldaan. Nu de vergunning van Houbensteyn dit rendement vereist, is het ook de verantwoordelijkheid van vergunninghoudster om haar luchtwassers aan dit rendement te laten voldoen en van haar leverancier dit rendement ook te verlangen. Wij kunnen echter de gewijzigde Rgv en BWL's niet naast ons leggen en kunnen daarom onmogelijk een rendement van 85% blijven verlangen. Wij zijn evenwel van mening dat het streven van vergunninghoudster erop gericht moet zijn dit een zo'n hoog mogelijk verwijderingsrendement te halen, hoger dan de 45% uit de gewijzigde Rgv, en dat wij dit middels metingen door haar laten uit te voeren ook inzichtelijk willen laten worden.

Dat de verwijderingsrendementen nu zijn teruggeschroefd heeft te maken met het feit dat onder andere gebleken is dat de combi luchtwassers in de praktijk slecht worden onderhouden en periodiek niet worden voorzien van de noodzakelijke nieuwe onderdelen. Verder is de productie van een luchtwasser door een ieder mogelijk en niet gecertificeerd. Dit betekent dat een onafhankelijk controleregime op het voldoen van een luchtwasser aan de systeemomschrijving ontbreekt. Hierdoor zijn er luchtwassersystemen geïnstalleerd waarvan de producent stelt dat ze aan de bijbehorende systeemomschrijving voldoen, maar bijvoorbeeld in het geheel niet de vereiste dikte van het waspakket bezitten. In de eerder genoemde WUR-rapporten is tevens het volgende gesteld:

1. De onderzoekers denken dat een deel van het grote verschil in geurrendement wordt veroorzaakt doordat de normen van combi-wassers zijn gebaseerd op Duits onderzoek met geurlaboratoria die een iets andere meetmethodiek gebruiken dan in Nederland. De geurlaboratoria voldeden echter allen wel aan de geldende Europese norm voor het doen van geurmetingen. Daarnaast zijn de combi-wassers destijds getest onder iets andere omstandigheden (in Duitsland gelden andere dimensioneringscriteria voor stallen dan in Nederland), wat ook invloed zou kunnen hebben op het geur- en ammoniakrendement. Uit deze resultaten, en ook uit ander recent gepubliceerd onderzoek, blijkt dat de huidige meetmethode volgens de Europese standaard grote beperkingen kent met betrekking tot reproduceerbaarheid van metingen. De vraag is daarom aan de orde of niet op een andere wijze van geurmeting moet worden overgegaan?;
2. Technisch onvoldoende functioneren als gevolg van bijvoorbeeld verkeerd ontwerp, niet uitgevoerd onderhoud, onvoldoende procesbewaking en processturing.

Verder is niet onbelangrijk hier de beantwoording van kamervragen (13 april 2018) door de Staatssecretaris van I en W over de evaluatie geurverwijdering door luchtwassersystemen bij stallen aan te halen.

Vraag 4

Kunt u aangeven hoe het komt dat er grote verschillen zitten tussen metingen die gedaan zijn door Nederlandse en Duitse laboratoria, terwijl beide metingen op basis van de Europese norm voor geurmeting hebben plaatsgevonden?

Vraag 5

Waarom zijn de verschillende metingen onderling niet te vergelijken? Kunt u de punten opsommen waarop de vergelijking niet te maken is? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 4 en 5

Laboratoria in beide landen werken volgens de Europese norm voor geurmeting. Binnen deze norm zijn er echter verschillende apparatuur en werkmethoden mogelijk. De Nederlandse en Duitse laboratoria maken gebruik van een verschillende uitvoering van de olfactometer (i.e. geurmeter) en voeren de metingen ook anders uit. Dit leidt tot **verschillende uitkomsten** tussen de laboratoria van hetzelfde monster, zoals ook uit het WUR-onderzoek blijkt. Mede om deze verschillen te verminderen, wordt er in internationaal verband gewerkt aan de **herziening van deze norm**.

Vraag 6

Bent u bekend met het feit dat Nederlandse leveranciers dezelfde combi- luchtwassers in Duitsland en in Nederland hebben draaien en dat de luchtwassers in **Duitsland jaarlijks gecontroleerd worden en er geen rendementsproblemen zijn vastgesteld**? Waarom haalt eenzelfde luchtwasser in Duitsland wel het juiste rendement?

Antwoord 6

In Nederland worden wassers, als met metingen het rendement is aangetoond, opgenomen op een lijst met erkende huisvestingssystemen en bijbehorende emissiefactoren die bij de vergunningaanvraag gebruikt mogen worden. Duitsland hanteert een andere systematiek. Een Duitse luchtwasser wordt door **DLG getest** op het voldoen aan een aantal **geureisen voor de uitgaande lucht**. Deze uitgaande lucht mag maximaal 300 geureenheden (300 OUE/m³) bevatten en er mag geen varkensgeur waarneembaar zijn. In het WUR-onderzoek worden de verschillen tussen Duitsland en Nederland juist als mogelijke reden van de rendementsproblemen genoemd. De Nederlandse en Duitse situatie zijn daardoor niet goed vergelijkbaar.

Vraag 9

Deelt u de mening dat het rapport de aanpassing van de normen onvoldoende onderbouwt, omdat er **48 van de 2.400** bedrijven met een luchtwasser zijn onderzocht, waarvan 45 bedrijven in de provincie Noord-Brabant en drie bedrijven in de provincie Gelderland?

Antwoord 9

Omdat in de onderzochte regio's een groot deel van het landelijke totaal aan luchtwassers voorkomt, **ligt het niet in de verwachting** dat door eventuele regionale verschillen in bijvoorbeeld het handhavingsbeleid het gemiddelde landelijke beeld sterk afwijkt van deze steekproef.

Op grond van voorgaande concluderen wij dat zeker niet zondermeer kan worden gesteld dat met een combi luchtwasser per definitie geen geurverwijderingsrendement van meer dan 45% kan worden gerealiseerd en kan blijven houden, mits goed ontworpen, deugdelijk onderhoud, voldoende procesbewaking en –sturing. Echter dit rechtvaardigt het door ons opgenomen verwijderingsrendement van 85% in de vigerende revisievergunning van Houbensteyn en metingen ter bevestiging daarvan in het ontwerp van dit besluit **niet**.

Zoals eerder gesteld is het geurverwijderingsrendement van de vergunde combi luchtwasser bij wetswijziging gewijzigd naar 45%. Dat impliceert dat het vergunningsvoorschrift dat wij opgenomen hebben in haar vigerende revisievergunning niet in stand kan blijven. Wij zijn dan ook genoodzaakt dit aan te passen. Het rendement van 85% hebben wij middels dit besluit uit vergunningsvoorschrift 2.3 verwijderd. Dit betekent echter niet dat wij dientengevolge ook toe zullen staan dat de vergunde geurvrachten zonder meer op een rendement van 45% gebaseerd mogen zijn.

Om die reden hebben wij een meetverplichting opgenomen om te streven naar een zo'n hoog mogelijk verwijderingsrendement welke zo dicht als mogelijk tegen 85% is gelegen. Deze geurvrachten zijn immers door Houbensteyn, zij het gebaseerd op een geurverwijderingsrendement van 85%, ook aangevraagd. Wij zijn van mening dat nu Houbensteyn de dierenverblijven en de luchtwassystemen nog moet bouwen en installeren er zorg voor kan en moet dragen dat de geuremissie zodanig is dat aan de normen uit de Wgv wordt voldaan, danwel deze zich dicht als mogelijk benaderd worden. Ter verificatie daarvan hebben wij meetverplichtingen in dit besluit opgenomen, die overigens voor geen enkele veehouder in Nederland gelden.

De situatie bij Houbensteyn is een wezenlijk andere situatie dan die waarin een bedrijf een vigerende onherroepelijke vergunning bezit en al compleet in werking is volgens die vergunning en dus niet meer hoeft te bouwen en luchtwassystemen dient aan te schaffen, maar deze reeds te goeder trouw in werking heeft. Om de geurvrachten ook daadwerkelijk te kunnen controleren hebben wij in dit besluit de meetverplichting daartoe opgenomen en ten aanzien van het ontwerpbesluit ook gehandhaafd. Aanvullend en in het belang van de bescherming van het milieu hebben wij aan de vigerende vergunning tevens een voorschrift verbonden (2.3, onder d), dat het vergunninghoudster verbiedt om het aantal te houden landbouwhuisdieren middels de zogenaamde 50/50-regeling uit de Wgv uit te breiden, op grond waarvan de helft van de geurwinst die door geurreducerende maatregelen wordt bereikt door de veehouder gebruikt mag worden om meer dieren te houden. Op deze wijze wordt in ieder geval voorkomen dat de geurverspreiding in de omgeving van de inrichting verder wordt vergroot dan door het gewijzigde geurverwijderingsrendement reeds (theoretisch) aan de orde is.

Op 25 juli hebben wij namens vergunninghoudster van mr. J. de Rooij van Linssen Advocaten schriftelijke zienswijzen ontvangen tegen ons ontwerpbesluit.

Concrete zienswijzen

1.

Gesteld wordt dat wij ten onrechte het ontwerpbesluit hebben gericht aan Heideveld Beheer BV. Sinds een jaar zou de inrichting worden gedreven door Houbensteyn Heideveld BV, kantoor houdende te Ysselsteyn.

2.

Indien vergunninghoudster zich aan het gewijzigde rendement van 45% houdt, valt niet in te zien wat de relevante overtreding werkelijk zou zijn.

Vooralsnog is niet gebleken dat er sprake is van onvoldoende rendementen. Het gepleegde onderzoek daartoe is volgens vergunninghoudster uiterst summier en niet representatief alsmede toereikend gezien het aantal onderzochte inrichtingen. Er is daarentegen veel meer, representatiever en grondiger onderzoek vooraf gegaan aan de toekenning van de BWL-status van de combi-wasser.

De aanpassing van de Rgv en Rav is onverbindend volgens vergunninghoudster en kan niet in stand blijven. Er zijn immers veel zienswijzen ingediend tegen de ontwerpwijziging van de Rgv die nauwelijks besproken, laat staan weerlegd zijn in de definitieve aanpassing van de Rgv.

Aan vigerende vergunningen kan niet worden getornd op grond van de gewijzigde Rgv aldus vergunninghoudster. Wij doen dat evenwel door de reductie van 85% ter discussie te stellen.

Van belang is dat de voorgaande Wm-vergunning van Heideveld een hogere geuremissie kende dan de thans geldende vergunning. Er is dus al sprake van een relevante geurreductie. Dat oude geurplafond zou leidend dienen te zijn.

3.

Van belang wordt geacht dat Gedeputeerde Staten destijds aangestuurd hebben op het type luchtwasser bij vergunninghoudster. Op deze wijze wordt uw eigen rol en betrokkenheid en daarmee ook verantwoordelijkheid bij de keuze van de luchtwasser en de gevolgen waarmee u cliënte op dit moment confronteert, te gemakkelijk opzij gezet. Mede gelet op het rechtszekerheidsbeginsel en vertrouwensbeginsel kan ook om die reden het bewuste voorschrift geen doorgang vinden.

4.

De juridische basis is ontoereikend. Het belang van de bescherming van het milieu is immers niet aan de orde bij het nieuwe voorschrift, aldus vergunninghoudster. Volgens vergunninghoudster is het uitgangspunt nog steeds een verwijderingsrendement van 85% in plaats van 45%. In ieder geval vereist artikel 2.31 lid 2, sub b van de Wabo uiteraard een bepaalde balans tussen het belang van de bescherming van het milieu enerzijds en het belang van de initiatiefnemer en vergunninghouder anderzijds, onder meer gelet op financiële belangen en belangen van rechtszekerheid en dergelijke. In casu is de basis onvoldoende om op basis van het voorliggende uiterst summiere onderzoek dergelijke ingrijpende wijzigingen door te voeren.

5.

Verder is van belang dat het niet geheel duidelijk is wat nou exact het doel is van het nieuwe voorschrift. Aangegeven wordt dat het geurverwijderingsrendement van 85% gecontroleerd kan worden. Het is echter zeer wel voorstelbaar dat het rendement niet gehaald wordt, terwijl de geuremissie wel voldoet aan het vergunde niveau. Niet valt in te zien dat er op dat moment reden zou zijn voor handhaving. U kunt derhalve niet het geurverwijderingsrendement één-op-één koppelen aan het al dan niet overschrijden van het vergunde emissieniveau. Mede omwille van rechtszekerheid en het onderscheid van middelvoorschrift/doelvoorschrift dient duidelijk te zijn of het gaat om óf het beoordelen van de 85% reductie óf het beoordelen van de geuremissie. Deze keuze is op dit moment in het voorschrift nog onvoldoende gemaakt. Vergunninghoudster merkt overigens uitdrukkelijk op dat de keuze gemaakt dient te worden voor een beoordeling van de absolute geuremissie, dit gelet op het milieubelang en de rechtszekerheid.

6.

Vergunninghoudster is van mening dat de kosten van het nieuwe voorschrift niet voor haar rekening kunnen komen, te meer nu het niet gaat om één meting. Het is een handhavingsskwestie van het bevoegd gezag om te controleren op de vergunde rendementen van 85%. Een grond om op preventieve basis metingen te laten uitvoeren door vergunninghoudster is er niet, omdat er geen reden bestaat aan de deugdelijke werking van de wassers te twijfelen. Gesteld wordt dat de Rgv en Rav nog steeds uitgaan van de reguliere percentages. Wij gaan er gezien de heersende discussies in Nederland bovendien aan voorbij dat er in de Rgv overgangsrecht zal worden opgenomen op grond waarvan de eventueel te zijner tijd aan te passen rendementspercentages niet voor rekening van vergunninghoudster zou komen.

Verder valt niet in te zien dat, zie het bepaalde in lid e, herhalingsmetingen als bedoeld in sub d pas niet langer aan de orde zijn als in totaal uit vier geurmetingen blijkt dat het geurverwijderingsrendement wordt behaald. U legt de lat daarmee naar het oordeel van cliënte onnodig hoog met alle kosten en rechtsonzekerheid van dien. Indien en voor zover het hier aan de orde zijnde voorschrift als zou kunnen worden opgelegd, waartegen cliënte zich verzet, valt niet in te zien dat niet reeds bij één deugdelijke meting, mede nu u gelet op lid 1 eisen aan representativiteit en kwaliteit van de metingen stelt, van herhalingsmetingen af wilt zien. Ook om deze reden kan het bewuste voorschrift niet in ongewijzigde vorm in stand blijven.

Reactie

Ad 1

Op 21 juni 2017 hebben wij inderdaad een wijziging tenaamstelling ontvangen met betrekking tot de inrichting gelegen aan de Laagheide 9 te Grubbenvorst. De vergunninghoudster is gewijzigd in Houbensteyn Beheer BV. Een uittreksel van de KvK is bij het verzoek gevoegd. Wij zullen dit besluit dan ook op naam van deze rechtspersoon zetten.

Ad 2

Nu in de vigerende omgevingsvergunning expliciet een verplicht geurverwijderingsrendement van 85% is gekoppeld aan de luchtwassers dat ook legitiem tot stand is gekomen door de bijbehorende BWL, zijn wij de mening toegedaan dat hier, ondanks de gewijzigde Rgv, niet aan voorbij kan worden gegaan. Het voorschrift is niet bestreden en onherroepelijk geworden. Het is dan ook zeer legitiem om aan dit doelvoorschrift, althans het streven dit rendement zo goed als mogelijk te benaderen, vervolgens ook een monitoringsvoorschrift te verbinden.

Wij delen de visie van vergunninghoudster dat op grond van het onderzoek van de WUR door de Staatssecretaris van I en W te snel is overgegaan tot een radicale wijziging van de Rgv. Ook wij zijn van mening dat het onderzoek dat ten grondslag heeft gelegen aan de originele BWL met een geurverwijderingsrendement van 85% voor een combi luchtwasser nu wel erg makkelijk wordt vergeten. Of bij het controleren van 45 bedrijven van de 2.400 bedrijven sprake is van representatief beeld is volgens ons ook maar zeer de vraag. Nu de inrichting nog in werking moet worden gebracht en de luchtwassers nog geïnstalleerd moeten worden, kan vergunninghoudster van haar leverancier verlangen dat deze luchtwassers, eventueel aangevuld met andere maatregelen in de stallen ervoor zorgen dat de aangevraagde geurvrachten gegarandeerd blijven, althans zo goed als mogelijk benaderd worden.

De visie dat de gewijzigde Rgv onverbindend is, delen wij echter niet nu deze volgens de wettelijke vereisten tot stand is gekomen. Om die reden hebben wij het verwijderingsrendement van 85% ook geschrapt uit vergunningsvoorschrift 2.3. Of alle inspraakreacties voldoende zijn verwerkt in de gewijzigde Rgv kunnen wij niet achterhalen, maar dat doet desondanks niet af aan de inmiddels van kracht zijnde gewijzigde Rgv, waarin voor vergunningsplichtige inrichtingen geen overgangsrecht is opgenomen. Wij kunnen in dit besluit het rendement van 45% van de combi luchtwasser niet ter discussie stellen. Wij hebben louter een monitoringsverplichting aan de aangevraagde geurvrachten gekoppeld om het milieu zo veel als mogelijk te beschermen als middels de vergunning uit 2014 is beoogd en ook recht doet aan de normen uit de Wgv. De 'oude' vergunning van Houbensteyn liet een vele mate hogere geurbelasting toe dan de nu vigerende vergunning. Dat standpunt van vergunninghoudster delen wij.

Dit betekent hoe dan ook dat de situatie in de omgeving zich verbetert ten opzichte van wat eerder is toegestaan. Om dit nu echter als leidend aan te nemen en daarom de vigerende vergunning niet te wijzigen met een monitoringsvoorschrift vinden wij niet terecht. Het 'oude' geurplafond leidde tot een overbelaste situatie in de omgeving en dat kan nooit leidend zijn in 2018.

Ad 3

In het vooroverleg om tot een vergunningsaanvraag te komen, hebben wij zeker geadviseerd vanuit milieubeschermingsoogpunt op dat moment om een combi luchtwasser aan te vragen. Deze hadden immers tot zeer recent de wettelijke status waarbij een geur- en ammoniakverwijderingsrendement van 85% behaald werd. Nu de inrichting onderdeel was van het innovatieve meest moderne Nieuw Gemengd Bedrijf principe samen met de inrichting van Kuijpers Onroerend Goed BV vonden wij het niet meer dan logisch dat hier ook voor het meest milieuvriendelijke principe (BBT++) werd gewerkt en dat was destijds de gecombineerde luchtwasser BWL 2009.12. Vergunninghoudster stemde hier overigens mee in en heeft vervolgens haar vergunning ook volgens dit principe aangevraagd met daarop gebaseerde geurvrachten. Het is uiteindelijk de aanvrager die beslist wat hij aanvraagt. Wij zijn dat zeker niet. Waarom het vertrouwensbeginsel dan wel het rechtszekerheidsbeginsel in de weg zou staan aan het opnemen van vergunningsvoorschrift 2.3A is ons niet duidelijk. In de vigerende vergunning is immers de aangevraagde luchtwasser ook voorgeschreven met bijbehorend legitiem geurverwijderingsrendement. Dit is conform rechtszekerheids- en vertrouwensbeginsel welke ons inziens door het nu voorschrijven van een monitoringsverplichting evenmin is geschonden. Bovendien hebben wij het geurverwijderingsrendement van 85% dat was voorgeschreven laten vallen omdat dit anders strijdig zou zijn met hogere regelgeving, namelijk de gewijzigde Rgv. Het streven moet erop gericht een zo'n hoog mogelijk geurverwijderingsrendement te realiseren welke zo dicht mogelijk tegen de 85% aan ligt. Dit hebben wij als zodanig in dit besluit ook voorgeschreven hetgeen niet wegneemt dat een keiharde eis om een verwijderingsrendement van 85% te realiseren niet kan worden voorgeschreven.

Ad 4

Het bevoegd gezag kan voorschriften van een omgevingsvergunning wijzigen voor zover deze betrekking hebben op een activiteit als bedoeld in artikel 2.1, eerste lid, onder e, voor zover dit in het belang van de bescherming van het milieu is. Uitgangspunt hierbij is in het geheel niet het feit dat het geurverwijderingsrendement van 85% naar 45% is verlaagd voor luchtwasser BWL 2009.12. Wij hebben een monitoringsvoorschrift aan de vigerende vergunning verbonden om de aangevraagde geurvrachten - waar wij net als vergunninghoudster ook nog steeds van uitgaan en daar dus niet van mening over verschillen - in de praktijk ook te laten vaststellen door vergunninghoudster om zo een controlevoorschrift aan een doelvoorschrift (streven 85% geurverwijderingsrendement te behalen) te verbinden. Volgens ons is een dergelijk voorschrift nu juist in het belang van de bescherming van het milieu, te meer nu de verplichting tot het opnemen van een controlevoorschrift bij een doelvoorschrift in artikel 5.5, vierde lid voor vergunning die betrekking heeft op een IPPC-installatie, zoals die van vergunninghoudster, is opgenomen. Het feit dus dat het opgenomen voorschrift zijn grondslag vindt in het Bor, bevestigt ons inziens in voldoende mate dat sprake is van een wijziging in het belang van de bescherming van het milieu. Van doelvoorschriften - te emitteren geurvrachten - moet immers bepaald worden of daaraan wordt voldaan.

Ad 5

Het nut en de noodzaak van het voorschrift is hierboven reeds uitgelegd. Het is inderdaad een voorschrift geworden om te kunnen bepalen of aan de aangevraagde en vergunde geurvrachten wordt voldaan dan wel dat deze zo dicht als mogelijk benaderd worden om zo te kunnen vaststellen en aan de omgeving te kunnen laten zien dat de normen uit de Wgv gewaarborgd blijven in de omgeving van de inrichting dan wel zo dicht als mogelijk worden benaderd. Dit doel is inmiddels op grond van wat is aangevraagd ook voorgeschreven in gewijzigd vergunningsvoorschrift 2.3, onder c. Nieuwe geurnormen zijn niet opgenomen in de vergunning, omdat dan alleen normen zouden kunnen worden opgenomen die deels boven de normering uit de Wgv zou uitstijgen. Hieronder is de aangevraagde en vergunde geurbelasting van de inrichting van vergunninghoudster weergegeven.

Geurgevoelige objecten, niet onderdeel van een veehouderij				
Adres geurgevoelig object	Binnen of buiten bebouwde kom	Geurbelasting (OU _E /m ³)		Gemeten tot buitenzijde
		Werkelijk	Norm	Werkelijke afstand (m)
Hoogheide 10	Buiten	11,3	14	>50
Losbaan 31 (voorheen Losbaan 1a)	Buiten	9,8	14	>50
Losbaan 27 (voorheen Losbaan 1)	Buiten	6,4	14	>50
Losbaan 43 (voorheen Losbaan 3)	Buiten	13,9	14	>50
Losbaan 45 (voorheen Losbaan 5)	Buiten	12,8	14	>50
Losbaan 46 (voorheen Losbaan 6)	Buiten	9,1	14	>50
Losbaan 47 (voorheen Losbaan 7)	Buiten	13,0	14	>50
Witveldweg 55	Buiten	4,3	14	>50
Witveldweg 66	Buiten	4,1	14	>50
Witveldweg 75	Buiten	3,3	14	>50
Denenweg 19	Buiten	4,5	14	>50
Denenweg 21	Buiten	5,2	14	>50
Denenweg 23	Buiten	6,0	14	>50
Denenweg 29	Buiten	4,6	14	>50
Denenweg 33	Buiten	4,8	14	>50
Bebouwde kom Horst a/d Maas	Buiten	0,8	3	>50
Bebouwde Melderslo	Buiten	1,5	3	>50
Bebouwde kom Gubbenvorst	Buiten	0,5	3	>50
Bebouwde kom Lottum	Buiten	0,4	3	>50

Aangezien uit de geurbelasting bij de geurgevoelige objecten blijkt dat deze voldoet aan de normen uit artikel 3, eerste lid van de Wgv, bestond er ten tijde van vergunningverlening geen weigeringsgrond op grond van diezelfde Wgv. Deze en geen andere afweging hebben wij gemaakt met betrekking tot de daadwerkelijke geurbelasting.

Uit de tabel blijkt dat bij Losbaan 43 de geurbelasting 13,9 OU_E/m³ bedraagt, terwijl daar maximaal 14 OU_E/m³ zou mogen plaats vinden op grond van de Wgv. Het verschil tussen 13,9 en 14 is verwaarloosbaar. Voorgaande betekent dat de aangevraagde geurvrachten per emissiepunt - waarop de rekenresultaten uit de tabel zijn gebaseerd – noodzakelijk zijn om te kunnen voldoen aan de normen van de Wgv. Bij hogere geurvrachten en dus meer geuremissie vanuit de dierenverblijven, zal nooit aan de normen uit de Wgv kunnen worden voldaan.

Bij de woning aan de Losbaan 43 is immers geen enkele ruimte meer om meer geur te kunnen emitteren dan waarmee is gerekend en ook is aangevraagd door vergunninghoudster. Nu vergunninghoudster de stallen (incl. combi luchtwassers) nog moet bouwen en in bedrijf nemen is het haar verantwoordelijkheid om het milieu zodanig te beschermen dat aan de normen uit de Wgv wordt voldaan, zonder dat dit zeer kostbaar hoeft te zijn. Zo kan zij van haar leveranciers garanties eisen dat uiteindelijk aan de door haar zelf aangevraagde geurvrachten moet worden voldaan, zij het eventueel met aanvullende maatregelen in de stallen zelf. Anders dan vergunninghoudster suggereert, is het dus niet voorstelbaar dat bij een lager verwijderingsrendement wordt voldaan aan de normen uit de Wgv. In casu zijn de aangevraagde geurvrachten dus wel degelijk één op één gekoppeld aan het niet te overschrijden immissieniveau uit de Wgv (14 OUE/m³ buiten de bebouwde kom). Nu echter de aangevraagde en vergunde geurvrachten zijn gebaseerd op een geurverwijderingsrendement van 85%, maar inmiddels met de laatste wijziging van de Rgv naar beneden is bijgeschroefd door de wetgever, kunnen wij niet anders dan van vergunninghoudster verlangen te streven naar een zo'n hoog mogelijk geurverwijderingsrendement welke zo dicht mogelijk tegen de 85% aan ligt en dit rendement middels voorgeschreven metingen ook te laten aantonen.

Ad 6

Zoals eerder uitgebreid is overwogen bestaat er in een vergunning voor een IPPC-installatie de plicht om bij een doelvoorschrift ook een controlevoorschrift op te nemen. Een monitoringsvoorschrift, zoals we dat hebben opgenomen, is dan ook volledig legitiem naast het streven om een doel te bereiken. De wijze en frequentie van monitoring wordt door bevoegd gezag bepaald naar aanleiding van diverse factoren.

Mogelijke redenen voor een lichtere of zwaardere controleverplichting² zijn:

- Het bedrijf maakt gebruik van bewezen betrouwbare technieken die niet als erkende maatregel is aangemerkt. Het bevoegd gezag kan overwegen om de controleverplichting te verlichten. Zeker in bestaande situaties kan het bevoegd gezag de bewezen betrouwbaarheid bij de vaststelling van het controleregime betrekken. Wel moet er dan een goed inspectie- en onderhoudssysteem aanwezig zijn;
- Metingen kunnen een groeiend inzicht geven in de omvang van de emissies. Deze meethistorie kan een reden zijn om de vastgelegde controlevorm en –frequentie aan te passen. Zo kan uit de meethistorie blijken dat de installatie jarenlang zonder afwijking functioneert. Het bevoegd gezag kan dan het aantal verplichte metingen beperken. Omgekeerd kan het bevoegd gezag het meetregime verzwaren op basis van de meethistorie. Bijvoorbeeld als uit de meethistorie blijkt dat de installatie herhaaldelijk de emissiegrenswaarde(n) heeft overschreden;
- Bij een gebleken zeer sterke relatie tussen categorie-B ERP's en de emissie kan het bevoegd gezag besluiten de frequentie van de metingen te verlagen;
- Een verzwaring van de controleverplichting kan redelijk zijn als er onvoldoende inzicht is in de fluctuaties in het proces. Omgekeerd kunnen geen of weinig fluctuaties reden zijn voor een verlichting van de controleverplichting;
- Een verzwaring van de controleverplichting kan wenselijk zijn als door ouderdom van de reinigingstechniek, of ouderdom van de installatie zonder een reinigingstechniek de emissie in verloop van tijd niet constant is;

² <https://www.infomil.nl/onderwerpen/lucht-water/lucht/digitale-ner/meten-monitoring/bepalen/#h9b6bddf9-c7a2-43da-a7b3-0f2ddfeef556>

- Bij bepaalde processen kan het uitvoeren van metingen of juist het gebruik van ERP's technisch onmogelijk blijken. Dit kan bijvoorbeeld het geval zijn bij fluctuerende of discontinue emissies.

Nu in casu uit onderzoek (WUR-rapporten) gebleken is middels steekproeven dat de combiluchtwassers niet (altijd) hun vereiste verwijderingsrendement halen en dat periodiek en tijdig onderhoud van de wassers een noodzaak is om rendementen te behouden, hebben wij terecht niet kunnen volstaan met een éénmalige meting, maar is de frequentie opgevoerd om juiste en ook betrouwbare gegevens te verkrijgen. Dat geurmetingen kostbaar zijn zullen wij niet ontkennen, maar dat kan en mag nimmer een reden zijn om monitoringsverplichtingen in het belang van de bescherming van het milieu te gaan versoepelen. Indirect zijn de verscherpte monitoringseisen die wij hebben opgelegd te danken aan het Rijk dat het vertrouwen in het geurverwijderingsrendement van een combiluchtwasser min of meer heeft opgezegd door de wijziging ervan in de Rgv. Kosten die gemoeid zijn met naar aanleiding daarvan opgenomen meetverplichtingen zijn dus het gevolg van gewijzigde wetgeving door het Rijk. Deze kosten komen daarom niet in aanmerking om door ons te worden vergoed.

Bij nader inzien zijn wij wel van mening dat de in het nieuwe voorschrift 2.3A sub a opgenomen aantal emissiemetingen kan worden teruggebracht van 11 emissiepunten naar 4 emissiepunten en dat de in sub e opgenomen frequentie van 4 geurmetingen kan worden teruggebracht naar 3 metingen. Naar onze mening kan dan nog steeds een voldoende helder en betrouwbaar beeld in de werking van de combi luchtwassers worden verkregen en zijn tegelijkertijd de kosten voor vergunninghoudster niet onnodig hoog.

Immers als je uitgaat van emissiemetingen aan alle 11 emissiepunten (3 halfuurmetingen per emissiepunt en 1 hedonische waardebeoordeling per emissiepunt) bedragen de kosten van één geuronderzoek circa €20.000 - €25.000. Gelet op de nu voorgeschreven meetfrequentie van 4 geurmetingen kom je uit op een totaalbedrag van €80.000 - €100.000.

Uit nadere bestudering van de stallen en de daarin aanwezige diersoorten en –aantallen kunnen de geurmetingen worden teruggebracht naar de volgende 4 emissiepunten:

1. Emissiepunt A4b, biggenstal 8 met het grootste aantal gespeende biggen;
2. Emissiepunt B1, vleesvarkensstal 9 met het grootste aantal vleesvarkens;
3. Emissiepunt D, gemengde varkensstal 10;
4. Emissiepunt E, gemengde varkensstal 10.

Uitgaande van 3 halfsuurmetingen per emissiepunt en 1 hedonische waardebeoordeling per emissiepunt bedragen de kosten per geuronderzoek circa €7.500 - €8.000.

Indien klachten dat rechtvaardigen, bestaat er op grond van het Activiteitenbesluit overigens altijd de mogelijkheid om als bevoegd gezag zelf te gaan meten.

5 Ambtshalve wijziging ontwerpbesluit

In paragraaf 2.1 wordt ingegaan op de aangevraagde en vergunde dierbezetting en daarbij behorende milieubelasting.

Zoals reeds eerder genoemd bij onze weerlegging van de zienswijzen is inmiddels op 19 juli 2018 de gewijzigde Rgv en de Rav gepubliceerd in de Staatscourant en inwerking getreden op 20 juli 2018.

<https://zoek.officielebekendmakingen.nl/stcrt-2018-39679.html>

Rekening houdende met de gewijzigde Rgv hebben wij in de onderstaande tabel opgenomen zowel de vergunde emissiefactoren als met grijs gearceerd de gewijzigde emissiefactoren en de consequenties voor de vergunde geuremissie.

Tabel 2

Vergund									
Stal nr.	Emissie punt	Diersoort	Aantal dieren	Omrekenfactoren			Ammoniak Kg/jaar	Geur O _E /s	Fijn stof Kg/jaar
				NH ₃ ⁸	O _E ⁹	PM10 ¹⁰			
4	A1	Gespeende biggen ¹	1.836	0,09	1,2 4,3 ¹¹	15	165,24	2.203,2 7.894,8	27,54
5	A2	Gespeende biggen ¹	1.836	0,09	1,2 4,3 ¹¹	15	165,24	2.203,2 7.894,8	27,54
6	A3	Gespeende biggen ²	2.142	0,11	1,2 4,3 ¹¹	15	235,62	2.570,4 9.210,6	32,13
7	A4a	Gespeende biggen ²	2.142	0,11	1,2 4,3 ¹¹	15	235,62	2.570,4 9.210,6	32,13
8	A4b	Gespeende biggen ²	2.448	0,11	1,2 4,3 ¹¹	15	269,28	2.937,6 10.526,4	36,72
9	B1	Vleesvarkens ³	5.488	0,53	3,5 12,7 ¹¹	31	3.116,4	20.580 69.697,6	182,28
	B2	Vleesvarkens ³	3.528	0,53	3,5 12,7 ¹¹	31	1.869,84	12.348,0 44.805,6	109,37
	C1	Vleesvarkens ³	5.488	0,53	3,5 12,7 ¹¹	31	3.116,4	20.580,0 69.697,6	182,28
	C2	Vleesvarkens ³	4.704	0,53	3,5 12,7 ¹¹	31	2.671,2	17.640,0 59.740,8	156,24

Vergund									
Stal nr.	Emissie punt	Diersoort	Aantal dieren	Omrekenfactoren			Ammoniak Kg/jaar	Geur OUE/s	Fijn stof Kg/jaar
				NH ₃ ⁸	OU _e ⁹	PM10 ¹⁰			
10	D	Kraamzeugen ⁴	300	1,25	4,2	32	375,0	1.260,0	9,60
					15,3 ¹¹			4.590	
		Guste en dragende zeugen ⁵	1.116	0,63	2,8	35	703,08	3.124,8	39,06
					10,3 ¹¹			11.494,8	
		Dekberen ⁶	41	0,83	2,8	36	34,03	114,8	1,48
					10,3 ¹¹			422,3	
		Opfokzeugen ⁷	432	0,53	3,5	31	228,96	1.512,0	13,39
					12,7 ¹¹			5.486,4	
		Guste en dragende zeugen ⁵	82	0,63	2,8	35	51,66	229,6	2,87
					10,3 ¹¹			844,6	
	E	Kraamzeugen ⁴	300	1,25	4,2	32	375	1.260,0	9,60
					15,3 ¹¹			4.590	
		Guste en dragende zeugen ⁵	1.156	0,63	2,8	35	728,28	3.236,8	40,46
					10,3 ¹¹			11.906,8	
		Dekberen ⁶	423	0,83	2,8	36	3,32	11,2	0,14
					10,3 ¹¹			4.356,9	
		Opfokzeugen ⁷	288	0,53	3,5	31	152,64	1.008,0	8,93
					12,7 ¹¹			3.657,6	
		Guste en dragende zeugen ⁵	82	0,63	2,8	35	51,66	229,6	2,87
					10,3 ¹¹			844,6	
		Gespeende biggen ²	432	0,11	1,2	15	47,52	518,4	6,48
					4,3 ¹¹			1.857,6	
		Totaal	34.264				14.596,00	96.138,0	921,11
								337.938,4	

^{1.} gespeende biggen (D 1.1.15.4.1), gecombineerd luchtwassysteem 85% emissiereductie met watergordijn en biologische wasser(BWL2009.12), hokoppervlak ≤ 0,35 m²

^{2.} gespeende biggen (D 1.1.15.4.2), gecombineerd luchtwassysteem 85% emissiereductie met watergordijn en biologische wasser(BWL2009.12), hokoppervlak > 0,35 m²

3. vleesvarkens (D 3.2.15.4.2), gecombineerd luchtwassysteem 85% emissiereductie met watergordijn en biologische wasser(BWL2009.12), hokoppervlak > 0,8 m²
4. kraamzeugen (D 1.2.17.4), gecombineerd luchtwassysteem 85% emissiereductie met watergordijn en biologische wasser(BWL2009.12)
5. guste en dragende zeugen (D 1.3.12.4), gecombineerd luchtwassysteem 85% emissiereductie met watergordijn en biologische wasser(BWL2009.12)
6. dekberen (D 2.4.4), gecombineerd luchtwassysteem 85% emissiereductie met watergordijn en biologische wasser(BWL2009.12)
7. opfokzeugen (D 3.2.15.4.2), gecombineerd luchtwassysteem 85% emissiereductie met watergordijn en biologische wasser(BWL2009.12), hokoppervlak > 0,8 m²
8. emissie in kg NH₃ per dierplaats per jaar volgens bijlage 1 van de laatste wijziging van de Regeling ammoniak en veehouderij van 1 oktober 2012 (Stcrt. 24 oktober 2012 nr. 21301)
9. aantal Odour Units per seconde per dier volgens bijlage 1 van de laatste wijziging van de Regeling geurhinder en veehouderij van 3 oktober 2011 (Stcrt. 18 oktober 2011 nr. 18729)
10. emissie in gram per dier per jaar volgens de op 15 maart 2013 op de website van het Ministerie van Infrastructuur en Milieu (IenM) gepubliceerde emissiefactoren
11. Wijziging bijlage 1 Regeling ammoniak en veehouderij en Regeling geurhinder en veehouderij van 19 juli 2018 (Stcrt 2018, nr. 39679)

Door de forse verhoging van de gecorrigeerde geuremissie wordt automatisch een veel hogere geurbelasting berekend bij de geurgevoelige objecten in de omgeving Houbensteyn dan de berekende geurbelasting berekend in de verleende omgevingsvergunning (zie onderstaande tabel).

Geurgevoelige objecten, niet onderdeel van een veehouderij:				
Adres geurgevoelig object	Binnen of buiten bebouwde kom	Geurbelasting (ou _E /m ³)		Gemeten tot buitenzijde Werkelijke afstand (m)
		Werkelijk	Norm	
Hoogheide 10	Buiten	11,3	14	>50
Losbaan 31 (voorheen Losbaan 1a)	Buiten	9,8	14	>50
Losbaan 27 (voorheen Losbaan 1)	Buiten	6,4	14	>50
Losbaan 43 (voorheen Losbaan 3)	Buiten	13,9	14	>50
Losbaan 45 (voorheen Losbaan 5)	Buiten	12,8	14	>50
Losbaan 46 (voorheen Losbaan 6)	Buiten	9,1	14	>50
Losbaan 47 (voorheen Losbaan 7)	Buiten	13,0	14	>50
Witveldweg 55	Buiten	4,3	14	>50
Witveldweg 66	Buiten	4,1	14	>50
Witveldweg 75	Buiten	3,3	14	>50
Denenweg 19	Buiten	4,5	14	>50
Denenweg 21	Buiten	5,2	14	>50
Denenweg 23	Buiten	6,0	14	>50
Denenweg 29	Buiten	4,6	14	>50
Denenweg 33	Buiten	4,8	14	>50
Bebouwde kom Horst a/d Maas	Buiten	0,8	3	>50
Bebouwde Melderslo	Buiten	1,5	3	>50
Bebouwde kom Gubbenvorst	Buiten	0,5	3	>50
Bebouwde kom Lottum	Buiten	0,4	3	>50

Nu in de vigerende omgevingsvergunning een aantal woningen al kritisch lagen en net kon worden voldaan aan de normstelling van 14 OUE/m^3 kan met zekerheid worden gesteld dat, door de wettelijk gewijzigde rendementen van de luchtwassers in casu, bij een groot aantal woningen niet meer kan worden voldaan aan de wettelijke normstelling en daardoor sprake zal zijn van een overbelaste situatie.

6 Bijlage 1 nieuw voorschrift

Aan de omgevingsvergunning van 21 januari 2014 met kenmerk 10/26186 toe te voegen een nieuw vergunningsvoorschrift:

2.3A

- a. Vergunninghoudster **dient ernaar te streven** de geurvrachten per emissiepunt van de afzonderlijke stallen te laten voldoen aan de geurvrachten (NIET grijs gearceerd, negende kolom bovenste getal) en **in ieder geval verplicht te laten** voldoen aan de geurvrachten (WEL grijs gearceerd, negende kolom, onderste getal), beide opgenomen in tabel 2, zoals weergegeven in hoofdstuk 5 van dit besluit.
- b. Binnen 4 maanden na het volledig in gebruik nemen van de afzonderlijke stallen met de nummers 8 (emissiepunt A4b), 9 (emissiepunt B1) en 10 (emissiepunten D en E) moet vergunninghoudster, door middel van geurmetingen volgens NTA 9065, aantonen dat de geurvrachten per emissiepunt van de dierenverblijven voldoen aan het gestelde onder a. Het meetplan moet vooraf worden voorgelegd aan en goedgekeurd zijn door het bevoegd gezag. Het bevoegd gezag moet tijdig in kennis gesteld worden van de data en tijdstippen waarop de geurmetingen plaatsvinden zodat zij bij de geurmetingen aanwezig kan zijn. Het onderzoek dient onder representatieve bedrijfsomstandigheden (sowieso in de zomerperiode tussen 10.00 en 14.00 uur) door een geaccrediteerde meetinstantie (monsternamen, analyse en debietmetingen) uitgevoerd te worden.
- c. De resultaten worden binnen twee maanden na uitvoering van het onderzoek, zoals bedoeld onder b van dit voorschrift, overgelegd aan het bevoegd gezag.
- d. De metingen, zoals bedoeld onder b van dit voorschrift, dienen één maal per twee jaar te worden herhaald.
- e. Indien uit in totaal 3 geurmetingen, zoals bedoeld onder b van dit voorschrift, is gebleken dat wordt voldaan aan de geurvrachten, zoals bedoeld onder a, hoeven herhalingsmetingen, zoals bedoeld in sub d van dit voorschrift niet meer plaats te vinden.
- f. De meetresultaten van iedere meting, zoals bedoeld onder c van dit voorschrift, worden door bevoegd gezag gedeeld met belanghebbenden in de omgeving.

7 Bijlage 2 wijziging bestaand voorschrift

In omgevingsvergunning van 21 januari 2014 met kenmerk 10/26186 te wijzigen bestaand vergunningsvoorschrift 2.3:

2.3 Algemeen

- De stalnummers 4 t/m 10 (emissiepunten A1 t/m A3, A4a, A4b, B1, B2, C1, C2, D en E) moeten zijn uitgevoerd met een gecombineerd luchtwassysteem (BWL 2009.12 van oktober 2009).
- De stallen moeten worden uitgevoerd overeenkomstig de bij de aanvullende gegevens van 18 juni 2013 behorende tekening(en), dimensioneringsplan en bijlage(n), tenzij anders in de voorschriften staat aangegeven. In afwijking van het gestelde onder b geldt voor stal 9 het dimensioneringsplan, opgenomen als bijlage 5 bij dit besluit.
- De geurvrachten per emissiepunt dienen zo dicht als mogelijk bij de in de onderstaande tabel weergegeven geurvrachten te liggen:

Stal nr.	Emissiepunt	Diersoort	Geur OU _E /s
4	A1	Gespeende biggen	2.203,2
5	A2	Gespeende biggen	2.203,2
6	A3	Gespeende biggen	2.570,4
7	A4a	Gespeende biggen	2.570,4
8	A4b	Gespeende biggen	2.937,6
9	B1	Vleesvarkens	20.580
	B2	Vleesvarkens	12.348,0
	C1	Vleesvarkens	20.580,0
	C2	Vleesvarkens	17.640,0
10	D	Kraamzeugen	1.260,0
		Guste en dragende zeugen	3.124,8
		Dekberen	114,8
		Opfokzeugen	1.512,0
		Guste en dragende zeugen	229,6
	E	Kraamzeugen	1.260,0
		Guste en dragende zeugen	3.236,8
		Dekberen	11,2
		Opfokzeugen	1.008,0
		Guste en dragende zeugen	229,6
		Gespeende biggen	518,4
		Totaal	96.138,0

- d. Het is verboden de inrichting uit te breiden met te houden landbouwhuisieren middels de zogenaamde 50/50 regel³, op grond waarvan de helft van de geurwinst die door geurreducerende maatregelen wordt bereikt door de veehouder gebruikt mag worden om meer dieren te houden.

³ De aanpassing van de geurreductiepercentages voor combi luchtwassers zal voor bedrijven waar deze wassers zijn toegepast geen gevolgen hebben voor het huidige vergunde of toegestane aantal dieren, maar zal wel de mogelijkheden voor uitbreiding inperken. Deze bedrijven zullen echter niet geheel “op slot” komen te zitten. Veehouders kunnen, ook met de nieuwe reductiepercentages, op hun bestaande locaties uitbreiden en zich op nieuwe locaties vestigen zolang zij daarmee de geurnorm (voor belasting van omliggende woningen) van de Wgv of het Activiteitenbesluit niet overschrijden. De aanpassing van de reductiepercentages zal er wel toe leiden **dat in meer gevallen de geurbelasting van de omliggende woningen boven de geurnorm komt te liggen. Volgens de Wgv en het Activiteitenbesluit geldt dan de zogenoemde 50% regel.** Namelijk als in zo’n situatie op één of meerdere stallen binnen het bedrijf een techniek wordt toegepast die de geuremissie reduceert, kan de helft van deze geurwinst worden gebruikt voor uitbreiding. **Dat geldt ook na de aanpassing van de reductiepercentages.** De mogelijkheden voor uitbreiding zullen beperkter zijn omdat het geurreducerend effect van de combi luchtwasser lager is en er op dit moment geen effectievere geurreducerende maatregelen beschikbaar zijn.

8 Bijlage 3 Verzoekers / belanghebbenden/ indieners zienswijze

Verzoekers actualisatie/intrekking vigerende omgevingvergunning Houbensteyn Heideveld B.V.

Verzoeker	Datum inkomen verzoek	adres	gemachtigde
	22 mei 2018	L [redacted] RL te Lottum	nee
	23 mei 2018	[redacted] 971 PA te Grubbenvorst	nee
	24 mei 2018	[redacted] 961 ND te Horst	nee
	24 mei 2018	[redacted] 5962 NC te Melderslo	nee
	25 mei 2018	Per adres: [redacted] ostbus 11721, 2502 AS 's-Gravenhage	ja
	25 mei 2018	[redacted] RK te Lottum	nee
	28 mei 2018	[redacted] S te Grubbenvorst	nee
	29 mei 2018	[redacted] C te Melderslo	nee
	29 mei 2018	[redacted] NC te Melderslo	nee
	6 juni 2018	[redacted] NC te Melderslo	nee
	12 juni 2018	[redacted] NS Grubbenvorst	Nee

Reclamanten	Datum inkomen verzoek	adres	gemachtigde
[redacted] (reclamant 2)	30 juli 2018	[redacted] RL te Lottum	Wösten juridisch advies (zonder bijgevoegde machtiging)
[redacted] reclamant 3)	30 juli 2018	[redacted] 5961 ND te Horst	Wösten juridisch advies (zonder bijgevoegde machtiging)
[redacted]	30 juli 2018	Per adres: mr. V. [redacted] 11721, 2502 AS 's-Gravenhage	Wösten juridisch advies (zonder bijgevoegde machtiging)
[redacted]	30 juli 2018	[redacted] 5971 NS	Wösten juridisch advies

Smits (reclamant 4)		te Grubbenvorst	(zonder bijgevoegde machtiging)
M	30 juli 2018	Per adres: 11721, 2502 AS 's-Gravenhage	Wösten juridisch advies (zonder bijgevoegde machtiging)
(reclamant 5)	30 juli 2018	Lottum	Wösten juridisch advies (zonder bijgevoegde machtiging)
	25 juli 2018	5813 BK Ysselsteyn	Linssen Advocaten, stbus 246, 5000 AE TILBURG